45 דקות · שתי רמות: עם הכוונה ובעבודה עצמאית

גיל מוצע: 14–18. בוחרים את רמת התמיכה לפי צורכי הקריאה, ולא רק לפי הגיל.

מה הסכם באמת עושה?

משווים חוזה שלום, מסגרת להסדר ביניים והצהרה אזורית. מוצאים בכל אחד התחייבות, גבול למה שהמסמך קובע, וצעד נוסף שנדרש.

דף לתלמידים

מילה משותפת בכותרת אינה אומרת ששני מסמכים עושים אותה עבודה. התחילו בכרטיסים, ואז בדקו את הסעיפים שצוינו במקורות. בודקים מה הוסכם אז; המסמכים לבדם אינם מראים מה בוצע אחר כך.

אפשרויות השתתפות

אפשר לעבוד לבד, לכתוב במקום לדבר או לוותר על השתתפות בלי להסביר. איש אינו מייצג עם שלם. אין צורך לשתף חוויה אישית של אלימות. מותר לא להסכים; המשימה היא להסביר במה הראיות תומכות.

מילים שימושיות

חוזה שלום

הסכם בין מדינות שמכונן שלום וקובע התחייבויות. קוראים את סעיפיו כדי להבין אילו עניינים הוא מסדיר.

הסדר ביניים

הסדר לתקופת מעבר, כאשר שאלות אחרות נשארות למשא ומתן בהמשך.

נורמליזציה

כינון יחסים רגילים בין מדינות. המונח מתאר שינוי ביחסים, שיכול להיות חלק מחוזה שלום.

הצהרה

מסמך שמציג עקרונות או התחייבויות. הכותרת לבדה אינה מלמדת על תוקפו המשפטי או על מידת הפירוט המעשי שבו.

כרטיסי מקורות

א · מצרים וישראל, 1979

ניסוח לימודי מקורי של תוכן המקור; לא ציטוט ולא תרגום רשמי.

סעיף I קובע שמצב המלחמה יסתיים עם החלפת מסמכי האשרור, שישראל תיסוג מסיני ושמצרים תחזור לממש שם את ריבונותה. סעיפים II–III עוסקים בגבול וביחסים רגילים. סעיף VII קובע דרכים ליישוב מחלוקות: משא ומתן, פישור או בוררות. הסעיפים קובעים התחייבויות; הם אינם מוכיחים שכל צעד הושלם.

פותחים את המקורות: חוזה השלום בין ישראל למצרים

סעיפים I–III, VII ו־IX; עמודי PDF 2–6.

ב · ישראל ואש״ף, 1993

ניסוח לימודי מקורי של תוכן המקור; לא ציטוט ולא תרגום רשמי.

סעיף I מציב יעד של ממשל עצמי פלסטיני בתקופת מעבר שלא תעלה על חמש שנים. סעיף V משאיר את ירושלים, הפליטים, ההתנחלויות, הסדרי הביטחון והגבולות למשא ומתן על הסדר הקבע. סעיפים VII–VI מתארים צעדים להעברת סמכויות מוגדרות ולמשא ומתן על הסכם ביניים נוסף. המסמך אינו מכריע בשאלות הקבע האלה.

פותחים את המקורות: הצהרת העקרונות על הסדרי ביניים של ממשל עצמי

בקטע Source agreement: סעיפים I, V, VI ו־VII. קוראים את נוסח ההסכם, ולא את הסיווגים של מאגר המידע שמעליו.

ג · הצהרת הסכמי אברהם, 2020

ניסוח לימודי מקורי של תוכן המקור; לא ציטוט ולא תרגום רשמי.

ההצהרה תומכת בדיאלוג, בדו־קיום, בחופש דת ובשיתוף פעולה בתחומים כמו מדע ומסחר. היא מברכת על התקדמות ביחסים הדיפלומטיים. אין בה ההסדרים הדו־צדדיים המפורטים שבחוזה הנפרד בין ישראל לאיחוד האמירויות, והיא אינה מסדירה את הגבולות או את תביעות הפליטים בסכסוך הישראלי–פלסטיני. יש לקרוא את המסמך המסוים שמאחורי השם הכולל.

פותחים את המקורות: הצהרת הסכמי אברהם

ההצהרה הקצרה במלואה. זהו מסמך נפרד מחוזה ישראל–איחוד האמירויות שנחתם באותו יום.

ד · הרחבה: חוזה ישראל–איחוד האמירויות הרחבת רשות

ניסוח לימודי מקורי של תוכן המקור; לא ציטוט ולא תרגום רשמי.

הכותרת מכנה את המסמך חוזה שלום, יחסים דיפלומטיים ונורמליזציה מלאה. סעיף 1 מכונן את שלושתם; סעיף 3 עוסק בחילופי שגרירים תושבים. סעיף 10 עוסק באשרור ובכניסה לתוקף. לכן ״נורמליזציה״ ו״חוזה שלום״ אינם בהכרח סיווגים מתחרים.

פותחים את המקורות: חוזה השלום, היחסים הדיפלומטיים והנורמליזציה המלאה בין איחוד האמירויות לישראל

הכותרת וסעיפים 1, 3 ו־10.

בוחרים מסלול

מסלול עם הכוונה

עבדו בזוג עם הניסוחים הלימודיים. השלימו: ״כרטיס __ דורש מהצדדים __. מצאתי זאת ב־__. הוא משאיר את __ פתוח.״ בכרטיס א התמקדו בסיום מצב המלחמה; בב בסעיף V; ובג בדיאלוג ובשיתוף פעולה. אפשר לבקש מהמורה להקריא סעיף מן המקור.

מסלול עצמאי

קראו את סעיפי המקור לפני הכרטיסים. הוסיפו הבחנה בין התחייבות, תנאי לכניסתה לתוקף ותוצאה שדורשת ראיה מאוחרת. השתמשו בכרטיס ד כדי לבחון חלוקה פשוטה בין חוזה לנורמליזציה. ציינו מגבלה בניסוח הלימודי של אחד הכרטיסים.

פעילויות

1 · משווים את שלושת כרטיסי הבסיס

לכל אחד מהכרטיסים א, ב ו־ג כתבו: התחייבות אחת; הסעיף או הקטע שתומכים בתשובה; עניין אחד שהמסמך אינו מסדיר; ומקור מאוחר יותר שתצטרכו כדי לבדוק ביצוע. מקף אינו מספיק: הסבירו מה חסר.

הראיות והנימוקים שלכם

2 · בוחרים תיאור ומנמקים

איזה כרטיס מכונן שלום בין שתי מדינות, איזה מתכנן שלב ביניים ואיזה מציג עקרונות אזוריים רחבים? נמקו מתוך הטקסט. אם משתמשים בכרטיס ד, הסבירו בעזרתו מדוע הסיווגים יכולים לחפוף.

הראיות והנימוקים שלכם

3 · שאלה שאפשר לחלוק עליה

האם דחיית שאלה קשה יכולה לעזור להגיע להסכם, ואיזה סיכון היא יוצרת? ציינו יתרון אפשרי אחד וסיכון אחד. הבהירו שזהו הניתוח שלכם, ולא עובדות שהמסמך מוכיח. אין צורך להגן על ממשלה או על ארגון.

הראיות והנימוקים שלכם

כרטיס יציאה

בשלושה משפטים: הסבירו הבדל אחד בין א לב, ציינו סעיף אחד כתמיכה, וכתבו דבר אחד שאף מסמך לבדו אינו מלמד על החיים לאחר מכן.

פותחים את המקורות

1. חוזה השלום בין ישראל למצרים
https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%201136/volume-1136-I-17813-English.pdf

United Nations Treaty Series, vol. 1136, no. 17813 · 1979-03-26
סעיפים I–III, VII ו־IX; עמודי PDF 2–6.

2. הצהרת העקרונות על הסדרי ביניים של ממשל עצמי
https://www.peaceagreements.org/agreements/357/

PA-X Peace Agreements Database, University of Edinburgh · 1993-09-13
בקטע Source agreement: סעיפים I, V, VI ו־VII. קוראים את נוסח ההסכם, ולא את הסיווגים של מאגר המידע שמעליו.

3. הצהרת הסכמי אברהם
https://trumpwhitehouse.archives.gov/briefings-statements/the-abraham-accords-declaration/

White House archive, U.S. National Archives · 2020-09-15
ההצהרה הקצרה במלואה. זהו מסמך נפרד מחוזה ישראל–איחוד האמירויות שנחתם באותו יום.

4. חוזה השלום, היחסים הדיפלומטיים והנורמליזציה המלאה בין איחוד האמירויות לישראל
https://trumpwhitehouse.archives.gov/briefings-statements/abraham-accords-peace-agreement-treaty-of-peace-diplomatic-relations-and-full-normalization-between-the-united-arab-emirates-and-the-state-of-israel/

White House archive, U.S. National Archives · 2020-09-15
הכותרת וסעיפים 1, 3 ו־10.

מצב הבדיקה

חומרי הוראה חדשים. הגילים והזמנים המוצעים הם הערכות לתכנון. שתי ערכות הלימוד לא נוסו בכיתה ולא נבדקו בידי גוף חינוכי. הטקסט בעברית, בערבית ובאנגלית הוכן בסיוע בינה מלאכותית; עדיין נדרשת בדיקה של עורכי שפה ואנשי חינוך.